

Program studiów**Część A) programu studiów*****Efekty uczenia się**

Wydział realizujący kształcenie	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek na którym są prowadzone studia:	archeologia
Poziom studiów:	studia drugiego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:	poziom 7
Profil studiów:	ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	magister
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:	Dyscyplina: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia
Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:
WIEDZA	
K_W01	ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej
K_W02	ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii, w tym zwłaszcza nauk pokrewnych – historycznych i antropologii kulturowej
K_W03	ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_W04	ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej, archeologii architektury, archeologii podwodnej, archeologii środowiskowej (bioarcheologii)
K_W05	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury
K_W06	ma pogłębioną wiedzę o ośrodkach i szkołach badawczych obejmujących wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych stosowanych na gruncie archeologii, a także ma wiedzę o ich dokonaniach
K_W07	posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku
K_W08	zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego
K_W09	ma pogłębioną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego
K_W10	ma pogłębioną wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej
K_W11	ma pogłębioną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa oraz metodach upowszechniania wiedzy archeologicznej
K_W12	posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości
K_W13	ma pogłębioną wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularno-naukowych
K_W14	ma pogłębioną wiedzę o formach dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych

K_W15	ma pogłębioną wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystywaniu do tych celów technik komputerowych i multimedialnych
K_W16	ma pogłębioną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych
K_W17	ma pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii
K_W18	ma pogłębioną wiedzę o gromadzeniu, przetwarzaniu i interpretacji danych uzyskiwanych przez dyscypliny z obszaru nauk przyrodniczych, właściwych dla archeologii
UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy
K_U02	posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową
K_U04	posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują
K_U05	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod
K_U06	posiada pogłębioną umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań
K_U07	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i w różnych mediach
K_U08	potrafi porozumiewać się, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami, z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi
K_U09	posiada pogłębione umiejętności poprawnego redagowania, komentowania i opatrywania przypisami konstruowanych tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których czerpie archeologia
K_U10	posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U11	ma pogłębione umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U12	posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych
K_U13	umie przetwarzać dane i zasoby wiedzy archeologicznej poprzez wykorzystanie zaawansowanych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U14	pracuje w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych, prezentuje ich wyniki i formułuje konkluzje stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury
K_U15	stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych

K_U16	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcionować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U17	umie przetwarzać i interpretować dane przyrodnicze poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U18	potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób
K_U19	potrafi kierować pracą zespołu, między innymi prowadzącego badania wykopaliskowe, gabinetowe i laboratoryjne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu
K_K02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu i prowadzeniem badań naukowych
K_K03	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie
K_K04	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich
K_K05	wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech
K_K06	docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym
K_K07	wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K08	kompetentnie kieruje i uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych, między innymi prowadzących badania przyrodnicze

Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

Wydział realizujący kształcenie:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek na którym prowadzone są studia:	archeologia
Poziom studiów:	studia drugiego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:	poziom 7
Profil studiów:	ogólnoakademicki
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:	Dyscyplina: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia
Forma studiów:	studia stacjonarne
Liczba semestrów:	4
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie:	120
Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych:	1110
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom:	magister
Wskazanie związku programu studiów z misją i strategią UMK:	Związek programu studiów z misją i strategią UMK zawarty jest w „Strategii rozwoju UMK na lata 2011–2020”, w punktach: 2.1.1., 2.1.4., 2.2.2., 2.3.1., 2.3.2.

Przedmioty/grupy zajęć z zakładanymi efektami uczenia się*

Grupy przedmiotów	Przedmiot	Zakładane efekty uczenia się	Formy i metody kształcenia zapewniające osiągnięcie efektów uczenia się	Sposoby weryfikacji zakładanych efektów uczenia się osiąganych przez studenta
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii Społeczności paleolityczne Europy Środkowej Neolityzacja Europy Środkowej Początki epoki metali	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej; – na pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii, w tym zwłaszcza nauk pokrewnych – historycznych i antropologii kulturowej; – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej, archeologii architektury, archeologii podwodnej, archeologii środowiskowej (bioarcheologii); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin	Wykład, ćwiczenia, konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: opis, pogadanka, wykład informacyjny (konwencjonalny), wykład konwersatoryjny; – poszukująca: ćwiczeniowa, giełda pomysłów, klasyczna metoda problemowa, obserwacji, okrągłego stołu, panelowa, pomiaru w terenie, projektu, referatu, studium przypadku.	Obecność na zajęciach; dyskusja; praca zespołowa w grupach: forum dyskusyjne; projekt zespołowy; praca pisemna; projekt; referat; dziennik ćwiczeń oraz karty pracy z zadaniami; sprawdzian pisemny; sprawdzian ustny; egzamin ustny.

	i powstanie cywilizacji Społeczności młodszej epoki brązu i początku epoki żelaza Północni sąsiedzi Rzymu Węzłowe problemy archeologii wczesnego średniowiecza Węzłowe problemy archeologii późnego średniowiecza i nowożytności Archeologia śródziemnomorska i orientalna Rośliny w kulturze ludów europejskich Zwierzęta w kulturze ludów europejskich Ćwiczenia terenowe	nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury; – ma pogłębioną wiedzę o ośrodkach i szkołach badawczych obejmujących wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych stosowanych na gruncie archeologii, a także ma wiedzę o ich dokonaniach; – posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku; – ma pogłębioną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma pogłębioną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa oraz metodach upowszechniania wiedzy archeologicznej; – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości; – ma pogłębioną wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularnonaukowych; – ma pogłębioną wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych; – ma pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę o gromadzeniu, przetwarzaniu i interpretacji danych uzyskiwanych przez dyscypliny z obszaru nauk przyrodniczych, właściwych dla archeologii. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytycz-		
--	--	--	--	--

		na analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod; – posiada pogłębioną umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań; – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i w różnych mediach; – posiada pogłębione umiejętności poprawnego redagowania, komentowania i opatrywania przypisami konstruowanych tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których czerpie archeologia; – posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – ma pogłębione umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymogami		
--	--	--	--	--

		określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; – posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych; – umie przetwarzać dane i zasoby wiedzy archeologicznej poprzez wykorzystanie zaawansowanych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych; – pracuje w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych, prezentuje ich wyniki i formułuje konkluzje stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury; – stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać i interpretować dane przyrodnicze poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych – potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób; – potrafi kierować pracą zespołu, między innymi prowadzącego badania wykopaliskowe, gabinetowe i laboratoryjne. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa i prowadzeniem badań naukowych; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech;		
--	--	--	--	--

		– docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej; – kompetentnie kieruje i uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Dziedzictwo archeologiczne, jego postrzeganie i znaczenie we współczesnym świecie	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i społecznym znaczeniu dziedzictwa archeologicznego oraz o jego specyfice w naukach humanistycznych; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dyscyplinami naukowymi (antropologią kulturową, historią, biologią, geografią, socjologią); – zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego; – ma pogłębioną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i jego podstaw prawnych; – ma pogłębioną wiedzę o instytucjach państwowych i ich działalności w zakresie ochrony dziedzictwa archeologicznego oraz orientuje się w popularyzatorskiej działalności jednostek naukowych i muzealnych. UMIEJĘTNOŚCI: – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i społecznych; – umie przetwarzać dane i zasoby wiedzy poprzez wykorzystanie zaawansowanych programów komputerowych oraz urządzeń i multimedialnych (tworzenie blogów i stron internetowych popularyzujących dziedzictwo archeologiczne); – pracuje w zespole, rozwiązując problemy z zakresu badań archeologicznych, potrafi popularyzować ich wyniki. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody służące realizacji ochrony dziedzictwa archeologicznego i popularyzowania wiedzy o archeologii wśród współczesnego społeczeństwa;	Konwersatorium. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; prezentacja bądź poster; sprawdzian ustny.

		– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa i prowadzeniem badań naukowych; – docenia rolę dziedzictwa archeologicznego w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy.		
Grupa przedmiotów II: moduł I – Łowcy-zbieracze oraz rolnicy epoki kamienia i wczesnej epoki brązu (do wyboru)	Archeologia jaskiń Strategie adaptacji człowieka do środowiska w plejstocenie i na początku holocenu Neolit Niżu Środkowoeuropejskiego Problematyka społeczna w badaniach neolitu i początku epoki brązu Górnictwo, dystrybucja i użytkowanie surowców krzemiennych w pradziejach Mezolit na Niżu Polskim	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii prahistorycznej, w tym nauk pokrewnych – antropologii kulturowej; – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej i archeologii środowiskowej (bioarcheologii); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takimi jak archeologia środowiskowa (bioarcheologia); – posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie archeologii oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku (archeologii); – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych do poznania danej epoki. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin	Konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: okrągłego stołu, opis, pogadanka, wykład konwersatoryjny; – poszukująca: ćwiczeniowa giełda pomysłów, klasyczna metoda problemowa, obserwacji, okrągłego stołu, projektu, referatu, studium przypadku.	Obecność na zajęciach; dyskusja; praca pisemna; prezentacja; projekt; referat; sprawdzian pi-semny.

		nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla archeologii, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod; – posiada pogłębione umiejętności merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań; – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i różnych mediach. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa i propaguje je w społeczeństwie; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.		
Grupa przedmiotów III: moduł I – Archeologia społeczności pól popielnicowych i Barbaricum (do wyboru)	Sztuka społeczności kultur pól popielnicowych i cywilizacji halszackiej	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii prahistorycznej, a także nauk pokrewnych, między innymi antropologii kulturowej;	Konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: opis, wykład konwersatoryjny;	Obecność na zajęciach; prezentacja; dyskusja; sprawdzian pisemny; sprawdzian ustny.

	Wytwórczość domowa i rzemieślnicza w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza Osiedla obronne w strukturach osadniczych w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza Obszary <i>sacrum</i> w kulturach Barbaricum (II w. p.n.e.–VI w. n.e.) <i>Vagina nationum</i> i jej progenitura – z Germanami od Skandynawii po Morze Czarne Celtycka Europa – oblicza niezwykłego ludu (VI–I w. p.n.e.)	– ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek; – posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku (archeologii); – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla archeologii, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod; – posiada pogłębioną umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania	– poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu, studium przypadku.	
--	--	---	--	--

		wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań; – posiada umiejętności formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętności prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i różnych mediach. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.		
Grupa przedmiotów IV: moduł I – Archeologia starożytnych Greków i Rzymian (do wyboru)	Krajobraz kulturowy ośrodków miejskich w antyku Świat Greków i Rzymian Kultura helleńska Romanizacja Archeologia prowincji rzymskich Archeologia świata hellenistycznego Królestwa hellenistyczne Kultura rzymska	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu archeologii antycznej; – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii antycznej oraz nauk pokrewnych – historycznych; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii antycznej; – posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie archeologii antycznej; – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz na tej podstawie formułować krytyczne sądy;	Konwersatorium. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: ćwiczeniowa, klasyczna metoda problemowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; sprawdzian pisemny.

		– posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii antycznej; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych, z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę wytworów kultury właściwych dla archeologii antycznej, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.		
Grupa przedmiotów V: moduł I – Archeologia akwenów śródlądowych i morskich (do wyboru)	Żegluga i aktywność morską w prahistorii Żegluga w średniowieczu i nowożytności Praktyka badawcza i historia archeologii podwodnej Urządzenia wodno-komunikacyjne w pradziejach	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii antycznej oraz nauk pokrewnych; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji w zakresie archeologii podwodnej; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami takimi jak archeologia środowiskowa (bioarcheologia); – ma pogłębioną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa podwodnego oraz o metodach upowszechniania wiedzy archeologicznej; – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych	Konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: opis, pogadanka, wykład konwersatoryjny; – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, referatu, studium przypadku.	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; praca pisemna; sprawdzian pisemny; sprawdzian ustny.

	i średniowieczu Osiedla nawodne i przybrzeżne w neolicie, epoce brązu i na początku epoki żelaza Archeologia podwodna Azji i Nowego Świata Archeologia zatopionych krajobrazów Wyspy w krajobrazie przyrodniczo-kulturowym Słowian	wytworów kulturowych człowieka, przydanych dla poznania danej epoki. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod; – posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych; KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – kompetentnie uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych prowadzących archeologiczne prace podwodne.		
Grupa przedmiotów VI: moduł I – Słowianie nadbałtyccy (do wyboru)	Kształtowanie się Słowiańszczyzny nadbałtyckiej Pomorze i ziemia	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii historycznej, w tym nauk pokrewnych – historycznych; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a	Wykład, konwersatorium, laboratorium. Metody dydaktyczne: – eksponująca: wystawa; – podająca: opis, pogadanka,	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; praca pisemna; sprawdzian pisemny; sprawdzian ustny.

	lubuska we wczesnym średniowieczu Sąsiedzi Słowian nadbałtyckich Pogranicze etnokulturowe i polityczne Pomorza Rośliny i zwierzęta u Słowian nadbałtyckich Kultura materialna Słowian nadbałtyckich	także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii historycznej; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury; – posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku; – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki; – ma pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę o gromadzeniu, przetwarzaniu i interpretacji danych uzyskiwanych przez dyscypliny z obszaru nauk przyrodniczych, właściwych dla archeologii. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i zna-	wykład informacyjny (konwencjonalny), wykład konwersatoryjny, wykład problemowy; – poszukująca: biograficzna, ćwiczeniowa, laboratoryjna, klasyczna metoda problemowa obserwacji, okrągłego stołu, panelowa, referatu.	
--	--	---	---	--

		czenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla archeologii, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych; – umie przetwarzać i interpretować dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej; – uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych, między innymi prowadzących badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów VII: moduł I – Archeologia zakonu krzyżackiego i architektury średniowiecza (do wyboru)	Ekologia zakonu krzyżackiego Formy osadnictwa zakonu krzyżackiego Kultura zakonu krzyżackiego w świetle archeologii Wybrane zagadnienia z archeologii zakonu krzyżackiego	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii architektury, w tym nauk pokrewnych – historycznych; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii historycznej, archeologii architektury, archeologii środowiskowej (bioarcheologii); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak archeologia środowiskowa (bioarcheologia);	Wykład, konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: pogadanka, wykład informacyjny (konwencjonalny); wykład konwersatoryjny; wykład problemowy; – poszukująca: ćwiczeniowa, klasyczna metoda problemowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach; dyskusja; praca pisemna; referat; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.

	Archeologia architektury romańskiej i gotyckiej Militarne aspekty architektury średniowiecznej Warsztat budowlany zakonu krzyżackiego Architektura zakonu krzyżackiego Współczesne problemy badawcze zabytkowych obiektów architektonicznych	– posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie archeologii; – ma pogłębioną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego; – ma pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla archeologii, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod; – stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla nauk przyrodniczych; – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – ma świadomości odpowiedzialności za zachowanie		
--	---	---	--	--

		dziedzictwa kulturowego i propaguje je w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej; – kompetentnie uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych, między innymi i prowadzących badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów VIII: moduł II – Kultura materialna w czasach nowożytnych (do wyboru)	Zarys historii kultury materialnej Kultura funeralna	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii historycznej, w tym nauk pokrewnych – historycznych; – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii historycznej i archeologii architektury; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, takich jak archeologia architektury; – posiada pogłębioną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku; – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytycz-	Wykład, konwersatorium. Metody dydaktyczne: – eksponująca: wystawa; – podająca: wykład informacyjny (konwencjonalny), wykład konwersatoryjny, wykład problemowy; – poszukująca: obserwacji, klasyczna metoda problemowa, okrągłego stołu, referatu.	Obecność na zajęciach (w tym udział w wy-cieczce dydaktycznej); dyskusja; praca pisemna; referat; sprawdzian ust-ny; egzamin pisemny.

		na analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – kompetentnie uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych.		
Grupa przedmiotów IX: moduł II – Metody analityczne w prahistorii (do wyboru)	Analizy instrumentalne w prahistorii Wybrane metody analityczne w archeologii – ujęcie krytyczne Traseologia	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak archeologia środowiskowa (bioarcheologia); – ma pogłębioną wiedzę o ośrodkach i szkołach ba-	Konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: opis, pogadanka, wykład, konwersatoryjny, wykład problemowy; – poszukująca: ćwiczeniowa, doświadczeń, klasyczna metoda problemowa, laboratoryjna, okrągłego stołu, obserwacji, referatu.	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; praca pisemna, sprawdzian ustny.

		dawczych obejmujących wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych stosowanych na gruncie archeologii, a także ma widzieć o ich dokonaniach; – ma pogłębioną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa oraz metodach upowszechniania wiedzy archeologicznej; – posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – posiada pogłębione umiejętności merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań; – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i różnych mediach; – posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy zwią-	
--	--	---	--

		zane z wykonywaniem zawodu archeologa i prowadzeniem badań naukowych – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – kompetentnie uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych.		
Grupa przedmiotów X: moduł II – Środowisko przyrodnicze a kultura (do wyboru)	Rośliny i zwierzęta a kultura Paleoekologia człowieka Metody badań osadniczych	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii środowiskowej; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury; – ma pogłębioną wiedzę o metodach badawczych i narzędziach warsztatu archeologa oraz metodach upowszechniania wiedzy archeologicznej; – ma pogłębioną wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę o gromadzeniu, przetwarzaniu i interpretowaniu danych zyskiwanych przez dyscypliny z obszaru nauk przyrodniczych, właściwych dla archeologii. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin, w szczególności przyrodniczych; – stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych;	Wykład, ćwiczenia, konwersatorium. Metody dydaktyczne: – podająca: opis, pogadanka, wykład informacyjny (konwencjonalny), wykład konwersatoryjny, wykład problemowy; – poszukująca: biograficzna, ćwiczeniowa, klasyczna metoda problemowa, laboratoryjna, obserwacji, okrągłego stołu, panelowa, projektu; referatu.	Obecność na zajęciach; dyskusja; praca pisemna; projekt; referat; sprawozdania pisemne.

		– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa i prowadzeniem badań naukowych; – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – kompetentnie uczestniczy w pracach interdyscyplinarnych zespołów badawczych, między innymi prowadzących badania przyrodnicze.		
Grupa przedmiotów do wyboru Zajęcia ogólnouniwersyteckie lub zajęcia oferowane na innym kierunku studiów	Zajęcia ogólnouniwersyteckie/ zajęcia oferowane na innych kierunkach studiów UMK (z zakresu nauk społecznych)	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o terminologii stosowanej na gruncie archeologii, w tym zwłaszcza nauk pokrewnych – historycznych i antropologii kulturowej; – ma pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii; – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury. UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują; – potrafi porozumiewać się, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami, z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik	Wykład. Metoda dydaktyczna: – podająca: wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny (konwencjonalny) z prezentacją multimedialną.	Dyskusja; praca pisemna; projekt; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny; egzamin ustny.

		komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi; – potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularizatorskich; – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.		
Lektorat z języka obcego	Język obcy nowożytny	WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularnonaukowych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi porozumiewać się, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami, z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi; – ma pogłębione umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularizatorskich.	Lektorat. Metoda dydaktyczna: – poszukująca: ćwiczeniowa, okrągłego stołu, oxfordzka.	Dyskusja; praca pisemna; sprawdzian pisemny; egzamin pisemny.
Praktyki**	–	–	–	–
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy***	Seminarium dyplomowe	WIEDZA: – zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego; – ma pogłębioną wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularizatorskiej; – ma pogłębioną wiedzę o metodach badawczych i	Metoda dydaktyczna: – poszukująca: giełda pomysłów, klasyczna metoda problemowa, okrągłego stołu, projektu, seminaryjna.	Dyskusja nad własną pracą i pracami innych uczestników seminarium.

		narzędziach warsztatu archeologa oraz metodach upowszechniania wiedzy archeologicznej; – ma pogłębioną wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularno-naukowych; – ma pogłębioną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych; – ma pogłębioną wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystywaniu do tych celów technik komputerowych i multimedialnych. UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy; – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku; – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową; – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań; – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i w różnych mediach; – potrafi porozumiewać się, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami, z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik		
--	--	---	--	--

		komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi; – posiada pogłębione umiejętności poprawnego redagowania, komentowania i opatrywania przypisami konstruowanych tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których czerpie archeologia; – posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł; – pracuje w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych, prezentuje ich wyniki i formułuje konkluzje stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury; – potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób. KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – odpowiednio wskazuje zadania i metody konieczne do realizacji określonego celu; – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa i prowadzeniem badań naukowych; – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich; – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech; – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej.		
Praktyki**				
Wymiar praktyk	–	–	–	–
Forma odbywania praktyk	–	–	–	–
Zasady odbywania praktyk	–	–	–	–

Szczegółowe wskaźniki punktacji ECTS
Dyscypliny naukowe lub artystyczne, do których odnoszą się efekty uczenia się: archeologia – 100 %

Grupy przedmiotów zajęć	Przedmiot	Liczba punktów ECTS	Liczba punktów ECTS w dyscyplinie		Liczba punktów ECTS z zajęć do wyboru	Liczba punktów ECTS, jaką student uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów
			archeologia	inne			
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii	5	5	0	0	2,5	5
	Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii	3,5	3,5	0	0	2	3,5
	Stare i nowe poglądy w badaniach nad paleolitem i mezolitem	2	2	0	0	1,5	2
	Neolityzacja Europy Środkowej	2	2	0	0	1,5	2
	Początki epoki metali i powstanie cywilizacji	2	2	0	0	1,5	2
	Społeczności młodszej epoki brązu i początku epoki żelaza	2	2	0	0	1,5	2
	Północni sąsiedzi Rzymu (IV w. p.n.e.–V w. n.e.)	2	2	0	0	1,5	2
	Węzłowe problemy archeologii wczesnego średniowiecza	2	2	0	0	1,5	2
	Węzłowe problemy archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	2	2	0	0	1,5	2
	Archeologia śródziemnomorska i orientalna	5	5	0	0	2,5	5
	Rośliny w kulturze ludów europejskich	2	2	0	0	1,5	3
	Zwierzęta w kulturze ludów europejskich	2	2	0	0	1,5	2
Grupa przedmiotów I: obowiązkowe	Ćwiczenia terenowe	7,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5
	Dziedzictwo archeologiczne, jego	3	0	3	0	1	0

	postrzeganie i znaczenie we współczesnym świecie						
Grupa przedmiotów II: moduł I – Łowcy-zbieracze oraz rolnicy epoki kamienia i wczesnej epoki brązu (do wyboru)	Archeologia jaskiń	3	3	0	3	1	3
	Strategie adaptacji człowieka do środowiska w plejstocenie i na początku holocenu	3	3	0	3	1	3
	Neolit Niżu Środkowoeuropejskiego	3	3	0	3	1	3
	Górnictwo, dystrybucja, użytkowanie surowców krzemienych w pradziejach	3	3	0	3	1	3
	Problematyka społeczna w badaniach neolitu i początku epoki brązu	3	3	0	3	1	3
	Mezolit na Niżu Polskim	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów III: moduł I – Archeologia społeczności pól popielnicowych i Barbaricum (do wyboru)	Sztuka społeczności kultur pól popielnicowych i cywilizacji halsztackiej	3	3	0	3	1	3
	Wytwórczość domowa i rzemieślnicza w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	3	3	0	3	1	3
	Osiedla obronne w strukturach osadniczych w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	3	3	0	3	1	3
	Obszary sacrum w kulturach Barbaricum (II w. p.n.e.–VI w. n.e.)	3	3	0	3	1	3
	<i>Vagina nationum</i> i jej progenitura – z Germanami od Skandynawii po Morze Czarne	3	3	0	3	1	3
	Wybrane problemy badawcze archeologii Barbaricum. Celtycka Europa – oblicza niezwykłego ludu (VI–I w. p.n.e.)	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów IV: moduł I – Archeologia starożytnych Greków i Rzymian (do wyboru)	Krajobraz kulturowy ośrodków miejskich w antyku	3	3	0	3	1	3
	Świat Greków i Rzymian	3	3	0	3	1	3
	Kultura helleńska	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Romanizacja	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Archeologia prowincji rzymskich	3	3	0	3	1	3

	Archeologia świata hellenistycznego	3	3	0	3	1	3
	Królestwa hellenistyczne	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Kultura rzymska	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
Grupa przedmiotów V: moduł I – Archeologia akwenów śródlądowych i morskich (do wyboru)	Żegluga i aktywność morska w prahistorii	3	3	0	3	1	3
	Żegluga i aktywność morska w średniowieczu i nowożytności	3	3	0	3	1	3
	Praktyka badawcza i historia archeologii podwodnej	3	3	0	3	1	3
	Urządzenia wodno-komunikacyjne w pradziejach i średniowieczu	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Osiedla nawodne i przybrzeżne w neolicie, epoce brązu i początku epoki żelaza	3	3	0	3	1	3
	Archeologia podwodna Azji i Nowego Świata	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Archeologia zatopionych krajobrazów	1,5	1,5	0	1,5	0,5	0,5
	Wyspy w krajobrazie przyrodniczo-kulturowym Słowian	3	3	0	3	1	3
	Kształtowanie się Słowiańszczyzny nadbałtyckiej	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Pomorze i ziemia lubuska we wczesnym średniowieczu	6	6	0	6	1,5	6
Grupa przedmiotów VI: moduł I – Słowianie nadbałtyccy (do wyboru)	Sąsiedzi Słowian nadbałtyckich	3	3	0	3	1	3
	Pogranicze etnokulturowe i polityczne Pomorza	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Rośliny i zwierzęta u Słowian nadbałtyckich	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Kultura materialna Słowian nadbałtyckich	4,5	4,5	0	4,5	1	4,5
	Ekologia zakonu krzyżackiego	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Formy osadnictwa zakonu krzyżackiego	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
Grupa przedmiotów VII: moduł I – Archeologia zakonu krzyżackiego i architektury średniowiecza (do wyboru)	Kultura zakonu krzyżackiego w świetle archeologii	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Wybrane zagadnienia z archeologii zakonu krzyżackiego	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5

	Archeologia architektury romańskiej i gotyckiej	3	3	0	3	1	3
	Militarne aspekty architektury średniowiecznej	3	3	0	3	1	3
	Warsztat budowlany zakonu krzyżackiego	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Architektura zakonu krzyżackiego	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Współczesne problemy badawcze zabytkowych obiektów architektonicznych	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów VIII: moduł II – Kultura materialna w czasach nowożytnych (do wyboru)	Zarys historii kultury materialnej	6	6	0	6	2	6
	Kultura funeralna	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów IX: moduł II – Metody analityczne w prahistorii (do wyboru)	Analizy instrumentalne w prahistorii	3	3	0	3	1	3
	Wybrane metody analityczne w archeologii – ujęcie krytyczne	3	3	0	3	1	3
	Traseologia	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów X: moduł II – Środowisko przyrodnicze a kultura (do wyboru)	Rośliny i zwierzęta a kultura	4,5	4,5	0	1,5	0,5	4,5
	Paleoekologia człowieka	1,5	1,5	0	1,5	0,5	1,5
	Metody badań osadniczych	3	3	0	3	1	3
Grupa przedmiotów do wyboru	Zajęcia ogólnouniwersyteckie/zajęcia oferowane na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	2	0	2	2	1	0
Lektorat z języka obcego Praktyki**	Język obcy nowożytny	3	3	0	3	1	3
	–	–	–	–	–	–	–
Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy***	Seminarium dyplomowe	28	28	0	28	20	28
Razem:		120	115/ 95,80%	5/4,2%	88,5/ 73,75%	51+15 (za zajęcia z wybranych Grup przedmiotów II–X)/55%	115/95,80%

* załącznikiem do programu studiów jest opis treści programowych dla przedmiotów

*** Praca dyplomowa jest:

- obligatoryjna w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich,
- fakultatywna w przypadku studiów pierwszego stopnia, o ile przewiduje to program studiów.

Program studiów obowiązuje od semestru zimowego roku akademickiego 2021/2022.